

má žalobce sice naturální byt, není však stravován z domácnosti zaměstnavatelovy, nýbrž vede svou samostatnou domácnost. Příslušnost okresního soudu nelze odvoditi ani z dalšího ustanovení cit. zákonného předpisu, jak snad rekursnímu soudu podle druhého odstavce odůvodnění jeho usnesení na myslí tane, a lze v té příčině poukázati na případné odůvodnění usnesení soudu prvního a na důvody zdejšího rozhodnutí čís. 3153 sb. n. s. týkajícího se případu podstatně obdobného.

Čís. 8593.

Tvrdí-li poškozený, že utrpěl škodu zanedbáním povinnosti, jež náleží po zákonu samému zaměstnavateli a nikoliv jen jeho zřízenci, stačí, prokáže-li zanedbání. Brání-li se žalovaný podnikatel tím, že učinil dostatečná opatření, by ke škodě nedošlo, jen tím, že svěřil péči o zařízení svým zaměstnancům, jest na něm, by prokázal zdatnost zřízenců po případě i řádný dozor.

Pokud nebyl podnikatelem elektrického podniku řádně opatřen transformátor a výstražné tabulky na něm.

I poškozený nedospělec (mladší deseti let) může býti spoluvinen na svém úrazu (dotykem elektrického vedení).

(Rozh. ze dne 28. prosince 1928, Rv I 604/28.)

Nedospělý žalobce, vsáhnuv rukou dovnitř elektrického transformátoru, náležejícího žalované společnosti, těžce se popálil. Žalobě o náhradu škody o b a n i ž š í s o u d y vyhověly.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalované potud, že uznal z jedné čtvrtiny na spoluzavinění žalobcovo. V otázkách, o něž tu jde, uvedl N e j v y š š í s o u d v

d ů v o d e c h:

Žalovaná vytýká, že žalobce založil žalobní nárok jen na vlastním zavinění žalované akciové společnosti, jež však ručí bezvýhradně jenom za své representanty, jejich zavinění že není prokázáno. Nezdatnost a zavinění zřízenců nebylo prý žalobcem tvrzeno aniž prokázáno, ač to bylo jeho povinností. Naopak prý žalovaná prokázala, že dala na transformátor výstražnou tabulku, že transformátor byl bezpečně zařízen a že ustanovila celou řadu zřízenců k jeho udržování. Úraz prý se mohl státi jen tím, že někdo násilně otevřel dvířka, nebo že byla vadně zřízencem zavřena, a tu prý žalovaná podle naznačených zásad za škodu neručí. Leč žalované nelze přisvědčiti. Jest sice správné, že tvrditi a prokázati okolnosti, na nichž žalobce buduje žalobní nárok, jest jeho věcí (§§ 76, 178, 226 a 266 c. ř. s.). Jest tedy poškozený, žaluje z důvodu zavinění a z nezdatnosti zřízence a nikoli z důvodu opomenutí povinnosti, náležející samému zaměstnavateli, povinen, by tvrdil a prokázal zavinění a ne-

zdatnost zřízení. Ale, tvrdí-li poškozený, že utrpěl škodu zanedbáním povinnosti, náležející po zákonu samému zaměstnavateli a nikoli jen jeho zřízení, stačí, prokáže-li takovéto zanedbání. Brání-li se žalovaný podnikatel námitkou, že učinil dostatečná opatření, by ke škodě nedošlo, jen tím, že svěřil péči o takové opatření zřízencům, netvrdil tím ještě dosti, by vyloučil své ručení. Podnikatel ručí i za zavinění zřízenců, ustanovil-li vědomě zřízence nebezpečného nebo vůbec zřízence nezdatného. Chce-li tedy žalovaný podnikatel tvrditi obranou, že splnil své zákonné povinnosti a že bez jeho viny bylo mu zabráněno je splniti, jest podle § 1298 obč. zák. na něm, by prokázal důvodnost své obrany, tedy nejen, že svěřil opatření vlastní věci zřízení, nýbrž i jeho zdatnost a po případě i řádný dozor, takovou organizační službu, by cizí škodě bylo zabráněno. Vždyť poškozený, který tvrdí nesplnění dbalosti samého pána věci, o niž to-muto samému jest se starati, ani neví a často nebude moci ani vyšetřiti, zda, jak a komu podnikatel svěřil opatření své vlastní věci. Nemůže býti proto zbaven svého práva z důvodu, že mu podnikatel odepře dáti potřebné informace nebo že mu dá informace nesprávné. Jedině pán věci (podnikatel) jest s to tvrditi, komu a jak svěřil svou věc, zda volil osobu zdatnou a zda na opatření své vlastní věci dostatečně dozírá. V takových případech žalobce (poškozený) teprve má možnost, by vývodním tvrzením a důkazy napadl tvrzení žalovaného (podnikatele). Proto v tomto případě postačilo, když žalobce tvrdil, že vlastní věci žalované společnosti, udržování transformátoru a výstražných tabulek v bezpečném stavu, nebyly řádně opatřeny ať žalovanou nebo jejími zřízenci, a žalované náleželo tvrditi a prokázati obranou dostatečnost jejích vlastních zařízení jak ve volbě zřízenců tak i v dozoru na ně. Proto, chtěla-li se žalovaná vymknouti zákonné zodpovědnosti za řádné opatření transformátoru a výstražných tabulek, nestačilo tvrzení, že svěřila tuto věc zřízenectvu, aniž tvrdila a prokázala řádnost jeho výběru a dozoru naň (čís. 7780, 7384, 5836 a 5110 sb. n. s.). Žalovaná odpovídá tedy za nedostatečné opatření transformátoru a výstražných tabulek, ana netvrdila a neprokázala, že zřízenci, jimž to svěřila, byli zdatní a že dozor na ně byl řádný. Ostatně žalobce podle smyslu svého přednesu nevinil reprezentanty, nýbrž orgány (zřízence) společnosti (montéry), tedy vskutku opíral svůj nárok o zavinění zřízenců a jejich nezdatnost. Odvolací soud mohl se tedy obíratí otázkou zdatnosti zřízenců, ana se žalovaná hájila tím, že jim svěřila opatření své věci, udržování transformátoru v bezpečném stavu. Odvolací soud se neocítl v rozporu se spisy proto, že prý bu-doval svůj úsudek na něčem, co nebylo ani předmětem sporu, ježto žalobce to nepřednesl. Žalobce tvrdil ve sporu, 1. že transformátor je postaven na nevhodném místě u cesty; 2. že žalovaná zavinila úraz tím, že dvířka k vysokému napětí byla opětovně otevřena, přes to, že to bylo hlášeno montérům i žalované společnosti, a že se přes to náprava nestala; 3. že nebylo na transformátoru čitelně varovné tabulky. Žalovaná bránila se tím, že ani ona ani její zřízenci nezavinili úraz žalobce, a tím sama uvedla ve spor otázku svého ručení za zřízence, takže se jí nižší soudy musely obíratí a v důsledku toho také tím, zda obrana žalované

jest dostatečná. Zjištěno bylo, že úraz nastal otevřením dvířek, ježto zámek jejich byl vadný a tabulka nebyla čitelná. Proto odvolací soud musel se obírat také tím, zda tyto závady nastaly bez viny zřízenců žalované, jak se žalovaná bránila, a dále i tím, zdali prokázala jejich zdatnost, a po případě by se byl musel zabývat tím, zda dozor byl řádný a organizace služby vyhovující, kdyby na to došlo. Odvolací soud se neocitá v rozporu se spisy, uvažuje i o zavinění zřízenců žalované a o jejich zdatnosti. Rovněž nelze přisvědčiti žalované, že z toho, že během dlouhé doby byla několikrát dvířka otevřena, nelze o sobě usuzovati na nezdatnost zřízenců a že nebyl zjištěn případ, kde zřízenec nechal dvířka otevřena a naopak jest svědky prokázáno, že transformátory byly opětovně otvírány třetími osobami, proti nimž je žalovaná bezmocná. Odvolací soud zjistil, že zámek u dvířek nebyl v pořádku, takže dvířka byla přechásto otevřena, že tato nepřístojnost byla v kanceláři žalované hlášena, že k úrazu nebylo by mohlo dojít, kdyby byla bývala dvířka zamčena na dva západy a zaměstnanci se byli přesvědčili, že dvířka jsou zamčena tak, by se sama otevřít nemohla, a posléze, že okolnosti nepokazují na svévoli třetích osob, nýbrž na nedbalost lidí žalované společnosti. Žalovaná se uchyluje od zjištění odvolacího soudu, vycházejíc z toho, že nebyl zjištěn případ, že zřízenec nechal dvířka otevřena. Odvolací soud vychází ze zjištění, že zřízenci řádně nezamykali a nepřesvědčili se o řádné uzávěře a že se proto dvířka opětovně otevřela. Tato zjištění jsou výsledkem volného hodnocení průvodů, jež nelze dovolacímu soudu přezkoumati. Dovolací důvod nesprávného právního posouzení není tímto způsobem žalovanou proveden po zákonu. Vytýká-li žalovaná, že nebyla prokázána příčinná souvislost mezi nehodou a nedostatečným prý přednesem žalobcovým o vadnosti (nečitelnosti) výstražné tabulky, je to nerozhodné, ana byla zjištěna souvislost úrazu s nedostatečnou závěrou dvířek. O nedostatečné čitelnosti výstražné tabulky bude jednáno při posouzení žalobcova spoluzavinění. Rovněž uchyluje se žalovaná od zjištění odvolacího soudu, získaného volným hodnocením důkazů, snažíc se dovoditi, že zámky byly způsobilé, uzamknouti transformátor, a že služba při obsluze a při udržování transformátoru byla dobře organizována. Odvolací soud nebude rozsudek na nezpůsobilosti zámku vůbec, nýbrž na tom, že v konkrétním případě nebyl uzamčen řádně (na dva západy) zřízenci žalované společnosti; rovněž nebude na nedostatečné organizaci obsluhy a udržování transformátoru v pořádku. Proto není třeba blíže se dotýčnými vývody žalované obírat a lze jen podotknouti, že žalovaná napadá nepřipustným způsobem zjištění odvolacího soudu, že dvířka nebyla zřízenci řádně uzamčena, dovozujíc, že z výpovědi zřízenců plyne, že uzamkli dvířka řádně a že mohlo jít jen o jediný poklesek zřízence. I pokud zřízenci žalované potvrzovali, že dvířka byla uzamčena, když prohlíželi transformátor, odvolací soud jim neuvěřil, že dvířka byla uzavřena řádně, což nelze napadati žádným z dovolacích důvodů § 503 c. ř. s. I právní úsudek odvolacího soudu o zdatnosti zřízenců žalované, již ostatně měla sama prokázati, jest správný. Třebaže jediný poklesek zřízencův neodůvodňuje vždy jeho nezdatnost, lze přece již

z jediného poklesku podle okolností případu učiniti závěr na nezdatnost zřízence, když se jím zřejmě projevuje nedostatek jeho dobré vůle a svědomitosti jako trvalý rys povahy. A tu mohl odvolací soud ze zjištění, že dvířka bývala opětovně delší dobu otevřena, že vadný zámek po delší dobu zůstal neopraven a tabulka neobnovena, že zřízenci nezjednali v tom nápravu, ač jim a společnosti to bylo hlášeno, dojíti k úsudku, že zřízenci nebyli zdatní, že ani nešlo o jediný jejich poklesek, nýbrž o hrubé zanedbání odborné opatrnosti při podniku tak nebezpečném, jímž je elektrické vedení o vysokém napětí (§ 1299, 1324 obč. zák.), a o trvalý nedostatek svědomitosti zřízenců ve výkonu služby. Proto dovolací soud souhlasí s právním názorem odvolacího soudu o nezdatnosti zřízenců žalované. Právem však vytyká žalovaná, že nižší soudy neuznaly na spoluvinu žalobcovu. Prvý soud míní, že žalobce nemá viny proto, že v době úrazu nebyl ještě deset let stár a v dřívějším svém bydlišti do prázdnin 1925 nebyl poučen ve škole o elektrickém vedení, a přes to, že správa školy v S., do které žalobce chodil asi dva měsíce po prázdninách 1925, oznámila, že děti jsou poučovány o nebezpečí elektrického vedení, nebylo zjištěno z této zprávy, že se poučení dostalo i žalobci, z čehož dovozováno, že žalobce si nebyl vědom nebezpečí, spojeného se sáhnutím do otevřeného transformátoru, jenž neměl výstražné tabulky. Také odvolací soud míní, že nedostatek spoluviny žalobcovy je odůvodněn jeho stářím a tím, že si nebyl vědom nebezpečí. Leč přímá vědomost žalobcova o nebezpečí by znamenala již hrubou jeho neopatrnost. Nedostatek vědomí nevylučuje ani u žalobce možnost předvídání, an byl již téměř deset let stár, a proto také nevylučuje jeho spoluvinu. Při průměrných zkušenostech skoro desítiletého žalobce, který již po několik měsíců chodil do školy, kde děti byly poučovány o nebezpečí elektrického vedení, a bratr žalobce byl elektrotechnickým učněm, žalobce sám zajisté zná číst a psát a za dalšího bydlení v S. mohl si přečísti na jiných tabulkách výstrahu před elektrickým vedením, nelze úplně omluviti žalobce, že vsáhl do nebezpečného otvoru transformátoru, ať se to stalo z nezvedenosti nebo z pouhé zvědavosti. Třebaže zákon nečiní nedospělce zodpovědným za škodu, jím způsobenou, zásadně, může podle uvážení soudu ve smyslu § 1310 obč. zák. býti i nedospělec činěn zodpovědným nebo spoluzodpovědným za škodu, způsobenou někomu jinému, jakž plyne i z motivů ke III. dílčí novele k obč. zák. str. 388 (správa just. kom. str. 264, 265), a proto důsledně i za škodu vlastní. Dovolací soud proto uznává, že žalobce přes svůj nedospělý věk spoluzavinil svůj úraz. Ale vzhledem právě k jeho věku a k menší zkušenosti a na druhé straně vzhledem k hrubé nedbalosti zřízenců žalované má dovolací soud za to, že vina žalobcova proti zavinění zřízenců žalované odůvodňuje, aby žalobce nesl následky úrazu jenom z jedné čtvrtiny.

Čís. 8594.

Nejde o zmatek podle § 477 čís. 5 c. ř. s., byla-li strana zastoupena u okresního soudu ve sporu nad 2.000 Kč obecným zmocněncem, aniž